

e-kaneto na nimfite

Иван Давидков

КЪПАНЕТО НА НИМФИТЕ

стихотворения

Издателство Български писател
София, 1990

ТЕРМОПИЛИ

ПЪТЕШЕСТВИЕ

Защо ли под опънати платна
да търсиш кръгозор сред екзотични кипариси?
Душата ти е непробродена страна –
оттам ни пращай съкровения си пътеписи.

Там плиска прилив и слухти покой.
Там истината с наметало просешко се лута.
Там слизат крадешком на водопой
и тигърът, и плахата кошута.

Там вечерта съня ти ще отключи
с ключ звезден, отразен в лагуна синя.
Там в тайните пространства на нощта

лисицата на доблест ще те учи,
на обич – пепелянката пустинна
и хищникът присвит – на доброта.

РИМСКА КРЕПОСТ
КРАЙ АЛЖИРСКИЯ ГРАД ТИПАЗА

Над всяко запустение расте бодилът
и гущер сред руините снове,
а тук до кръгозора се разстилат
пламтящи кактусови цветове.

Над всяко запустение се гони
прах от жестокото длето на вечността,
а тук се нижат дюни – мъртви легиони
и ризници, от дъжд проядени, са облаците в утринта

Къде е пълководецът? Нима е той, който води
веригата на мравките по хоросана,
отронен от античните врати?

Едничка над напукани водопроводи
змия, познала на царицата гръдта уханна,
поклаща бурените и пламти.

ЗИМЕН ОГЪН

Запалих огън. Гледах как се ражда
рояк искри под тъмната ми длан
и пеперуда, лека като сажда,
в миг се изви под ниския таван.

Из чий ли поглед долетя при мене
забравената спътница на летните цветя?
От моя зимен огън възкресена,
танцува тя, додето я плени нощта.

О, ако можехме така да възкресим
изгубеното чувство, за което
мълчи устата и крещи сърцето...

А ние до огнището седим
и между пръстите се ниже дим –
душа без дом, поела към небето.

КАПАН

Поставил бях капан за вълк. И чаках,
и вслушвах се, за да усетя как
със лапи дебнещи опипва мрака
залутаният скитник-единак.

Аз знаех: не подир звънците на стадата,
разбудили кошарите, вървеше той,
а мълком се промъкваше в душата
като в леговище сред глух усой.

Очаквах вълн да изтрещи капанът,
да чуя вой, неслушан досега.
До утрото прозорецът ми буден беше.

И чух. Ала в капана вятърът бе хванат.
Той виеше. И в клопката кървеше
на листопада златната нога.

ЗАПУСТЯЛАТА ЖИВОВСКА ЦЪРКВА

На мама

Вратата е отворена за прилепите и дъжда
и привечер, разклатило пелина, идва козе стадо –
от дишането му кънти кубето и мазилка пада
върху забравена и с прах покрита ангелска следа.

Не на свещици палнати, на мокра козина дъхти
олтарят, целият прояден от мушика
и ако някоя душа залутана извика,
едва ли сред врещенето ще я дочуеш ти.

А нарисуваният бог върху стената
пастир без стадо стар, самотен бди
над своите изчадия рогати.

Сред здрача, разлюлял катранени води,
зелените очи на сатаната
разпалват пъклените си звезди.

ВЪЗКРЕСЕНИЕ

Дохожда време за горчиви равностетки.
След охраняваните влакове, изчезнали в потаен час,
и след прокрадващите се по тъмни улици камионетки,
забравената истина поема боса по снега към нас.

Тя е обгърната от северна мъгла и ехо
на гола, прокълната далнина
и думите ни – бедна зимна дреха
дали ще могат да наметнат заледените ѝ рамена?

А мъртвият, завян от вихрите, не се завръща.
Забравил е навярно родната си къща.
И както е било от векове

библейският Пилат си е измил ръцете,
мъчителят отглежда на балкона цвете,
палачът храни златни рибки през свободните си часове.

ОЛОВНИТЕ ВОЙНИЦИ

На Стоян Каролев

О, вие никога не сте били играчки!
През сънищата ни вървахте с раници на гръб.
Дъждът отмерваше тревожните ви крачки,
налял окопите ви до самия ръб.

Мечтаехте съдбата в трясъка на боя да ви види,
пленени знамена да лягат пред нозете ви с поклон,
а ето ви сега – забравени, безноги инвалиди –
под пейката лежите като в пращен пантеон.

Сърцето не очаква вече подвизи и чудеса.
Лафетите ръждясаха. Замря на барабаните гласа.
Тръбачът до студена пепел дреме.

И само нощем, над затихващата глъч,
един войник, навярно смахнат, се надига да поеме
маршалски жезъл – бледен лунен лъч.

В ПОЛУНОЩ

Вън нощта ще диша с голи, ветровити клони.
Като в стара къща някъде накрай света
ти ще гледаш как стои луната на балкона –
избеляла глинена саксия без цветя.

Ще се мъчиш да си спомниш ти тогава,
в тоя свят и в тоя град дали си бил, или не си?
Зъл архангел – по незнайна улица ще се задава
с два димящи фара полунощното такси.

То ще дойде куфара или душата ти да вземе?
И шофьорът с дълга до петите мушама
някога дали отново ще те върне у дома?

Или ще те изостави на едно летище,
дето няма разписания, а мъртво време
и наместо писти – звездно пепелище?

ТАНЦЪТ НА САЛОМЕ

Сега е твой ден танцувай, Саломе!
Сега е час за буйство и разплата!
Препуснали, пустинните коне
по струните на арфите се мятат.

С наивността на едnodневките в небето
пиляхме миговете си и не разбрахме как
съдбата хвърли черната монета
и гибел бе жестокият ѝ знак.

Да паднем ли пред меча ѝ неумолим,
да плачем сепнати, да се смирим,
за да пропъдим мълнията му от нашата обител?

Напразно. Сенки зидат покрай нас стена.
Като главата на Йоан Кръстител
лежи на пътя призрачна луна.

ПАЯК

Къде остана обичта ѝ? Сън ли беше?
Снегът посипа нейната глава,
а тя в самотния си дом плетеше
дантели – и я радваше това.

Навярно вплиташе тя свои тайни
и някакъв въображаем свят
се раждаше от нишките безкрайни,
раздиплени по нейния креват.

От тишината на опушени недели
извезваше тя паяжини посивели
и нощите си – черни нишки – връзваше за бели дни.

В оплетената от дантелите ѝ стая
сновеше тя от ъгъл в ъгъл – паяк,
несмогнал златната пчела на чезнещото време да плени.

ПАГАНИНИ

Върни се в Генуа, маестро, там свистят
високи мачти, котвени синджири,
там вятър с твоята цигулка свири
и корабно въже му е лъкът.

Върни се – с фрака на мъгливата зора
под пицикато на ранните капчуци
и нека дяволът се гуши под градушката от звуци
в цигулката ти – райска пещера.

Но ти не чуваш. Сивата трева
над гроба ти трепти едва-едва,
като че пръстите ти струни умълчани дирят,

а те, мъждиви паяжини в есенната вис,
трептят, опънати от кипарис до кипарис,
и късните щурци на тях тревожно свирят.

ТЕРМОПИЛИ

Макар и повален без глас, без сили
в изгарящото пладнe да лежиш,
ти трябва своите неосквернени Термопили
с последен дъх да защитиш.

Белязани от болка – стража бдяща
на съвестта, от свито на юмрук сърце,
те не със трийсет сребърника се заплащат,
а с проснати в предсмъртен гърч ръце.

Прииждат персите подобно облак скакалци са.
Закриват слънцето. Съдбата те ориса
от блясъка на щитовете им да се стопиш.

Но те не знаят, че когато те плени тревата,
два кипариса ще ти подарят крилата,
с които времето ще прелетиш.

ДВЕ СЕНКИ

Концертът ще завърши в полунощ.
Вратите подир нас ще се затворят
и след вихрушката от звуци ще засвети
висока есенна луна. И всичко
за миг ще стане нереално. Ние
като две странни сенки ще вървим,
изтягани от есенния вятър,
и вслушани в нощта, ще разберем,
че преди миг не флейта е звучала,
а някой скрит край изворите Пан
е свирил с проста свирка от тръстика
и светлината на луна коринтска
е очертавала амфитеатър. Там
били ли сме? Вървели ли сме двама
в развалините, дето гущери лежат
като олющен хоросан в тревата?
Или изчезналите звуци ни припомнят
един забравен наш живот, когато
морето с пяната си е блестяло
по прашните сандали?... Нимфи са танцували
за празника на Аполон и ти
със плавност на лоза си се провирала
между коринтските колони –
да търсиш своето изгубено ветрило...

МАЙКАТА НА ПОЕТА

Когато се захлажда, я извеждат на балкона,
за да погледа планината. После я забравят
и тя седи, докато мръкне, докато изгрее
луната над тополите. А мракът заличава
чертите на лицето ѝ, ръцете, уморените нозе
и тя прилича на дърво в покрайнината на гората –
самотно, продълбано от кълвачите на спомена.

Деца се раждаха, прохождаха, играеха на двора
или ангината изгаряше гърлата им. Едни поемаха
с вагоните препълнени и рядко се завръщаха,
а другите оставаха завинаги при нея
под храстите на гробището край града.
И тя на скута си държи сега не лунна светлина,
а тяхна рожба непогалена.

През жътви тя вървя, през гроздобери,
под крясъка на косове в череши необрани,
додето стигна в тая къща за самотници
със сив балкон, където всяка вечер
седи и гледа планината. Там, зад нея,
е Тракия. И тя ще отпътува някой ден,
без да дочака краткото неделно свиждане
и трите карамфила на прозореца.
Вагони ще скриптят. Тя няма да ги чува.
И само старата трева на гробището до самите релси
ще свети от росата.

Тогава ще се появи стихът – сълзата закъсняла на поета.

СТАРИТЕ ЛОЗЯ

На Найдено Петков

Приличаме на старите лозя,
които ти обичаш да рисуваш –
набръчкани и възлести като ръце
на селянин. А вечер ми се струва,
че слушам вик на хълми, овъглен
от листопадните вихрушки на ноември.

Приличаме на старите лозя,
които вече своя плод са дали
на коса и на вятъра. И чакат
снегът да тръгне с бялата си риза
по хълма – като Трифон Зарезан –
и с ножица на ледена вихрушка
от летораста да роди сълза.

Приличаме на старите лозя,
които чакат преспите да ги приемат
в мълчанието си. Ала сълзата,
от болката родена, засиява
с лъчи на извор, още неизбликнал,
и тръгва сред ластарите лозарят –
самотен пътник, пратен от съдбата
да бди над тайната на старите лозя.

МЕЛНИЦИ

Ах, тия мелници в планинските дерета
защо скриптят среднощ? Нали ги сринаха отдавна
и плъхът, свит на гнилата греда, отплува –
самотен капитан върху отломка на потъващ кораб?

Защо мливарят носи на гърба си
чувалите на есенните облаци?
Дали не е решил към мелничните колела
на тънка струйка всичките съзвездия да пусне?

След като нашите оскъдни жътви смля,
водата в улея не пее вече,
а тъмна и замислена тече.

Сгъстени, мислите на небесата
изпълват вировете. Вместо мряна,
сред брода свети кост от скелета на есента.

КАМБАНАРИИ

Дъждът се спусна откъм океана –
отгоре тъмен, а отдолу сребърен –
завеса, зад която са запалили
свещ или лампа. Той затули залива,
отми като размазан акварел
картофените ниви на Нормандия,
конете, ябълковите градини
и в мокрото небе остана само
звън на невидими камбанарии.

Към тях пътувахме, подмятани в дъжда
от гребените на бразди прогизнали –
както пътува лодката към фар –
и проскриптяваше над нас платно дъждовно,
издувано, усуквано от вятъра.

И само тук-таме в дрезгавината
самотен гарван със отпуснати криле
залиташе из локвите по пътя,
като че пастор след неделна литургия
се връщаше, до костите измокрен, у дома.

КЪПАНЕТО НА НИМФИТЕ

В най-потайния кът на гората
късен пътник видял в полунощ
как планинските нимфи се къпят,
разпилели по тъмния бряг
пълни с вятър седефени ризи.

Сякаш сребърен пламък горял –
тъй ръце те преплитаха в мрака
и жадували тия ръце
за човешка милувка.

Затова ли поехме по глухия път
в най-потайния кът на гората?

Ето първия вир. Ни следа от вълна.
Едно облаче спи на дълбокото дъно.
Планината мълчи, крие своята тайна.

Ето втория вир. Подкопана върба
в огледалото речно косите си реши.
Разкажи, побеляла старице, къде са
прекрасните нимфи?

Ето третия вир. Те са може би тук?
По брега не сребреят ли техните ризи?
Не – очите се лъжат. Една тънка фиданка
е поръсила сребърен цвят по тревата...

Оня пътник, видял в полунощ
как планинските нимфи се къпят,
подир някой свой сън ли ни прати
по пътеки с къпини и тръни?

Той не знае, че ни е направил
по-богати с една измама,
с една тайна. И ние бродим
в най-потайния кът на гората
към незнайния вир, посред който –
нейде в мрака отвъд планините,
отвъд времето – с плясък се къпят
белогръдите нимфи. Протягат ръце
и очакват човешка прегръдка.

Ала ние ще дойдем
с пламтящи от тръните длани,
светлината магьосана ще ни прониже
и ще паднем в тревата
с безмълвна, трагична усмивка.

ЛЯТО

Вечерта се задава и под мишница носи
пъпеши зрели – фарове на автомобили.

От тях ли ухаят на лято твоите думи?

Пълнолунието на хляба огрява дланта ми,
а картофът опечен дими – и дъхът ти
го кара да цъфне до вазата с карамфила.

Колко си хубава с ореола на нощната лампа!

А съседът е седнал до отсрещния прозорец
и велосипеда на сина си поправя.

Наведен, върти едно слънце голямо.

Лъчите се чупят, по прозореца бягат.

И не може да мръкне.

ВЪГЛЕН

Разбирам болката ти. И те виждам да седиш
до празния статив. Една мъждива крушка
люлее сенки на мухи. Платната край стените
сивеят като късове панелни
до някой изкоп недовършен.

Панелно време. И души панелни.
И гърбове, изправени пред болката,
като калкани на бетонни здания.
Почукаш ли на нечия врата, ще е заключена
и телевизор подир тебе ще залае –
сърдито куче... Ала ти сложи на коленете си
палитрата като поляна
и – стиснал тубите – на нея наклади
два огъня – червен и черен.
На черния натрупай – да пламтят
обидите и лицемерните приятелства,
а до червения, приседнала в тревата, остави надеждата
да грее своите ръце. И после потърси
омайната река на детството, за да се гмурнеш
в прохладата ѝ – нищо, че край тебе
вместо отблясък лунен по вълните
с кореми опнати ще се люлеят мъртви риби.

Панелен кръгозор. Лица панелни.
Как да спасиш душата си от тая сивота?
Пали огньовете върху палитрата –
това е наказанието на съдбата
и нейната мъчителна награда. Вън
градът върви и кашли. Дробовете му хрипят
от парите оловни и от пушека.
Пали огньовете! И крушката, оплюта от мухите,
като луна над тебе ще припламне,
с безброй звезди ще засияе небосводът.

И няма да усетиш как си станал въглен.

ВИОЛЕТОВО МАСТИЛО

Когато бях за първи път в Украйна –
нали си спомняш? – пишех ти писма
със виолетово мастило – бледо
като цветчетата на нашата циклама.

И мисля си сега:

когато си разгръщала писмата,
ти си се радвала не на далечните ми думи,
а на усещането, че долавяш аромат
на влажни брезови горички,
където – на въртопи виолетови – са цъфнали
прозрачни пролетни цветенца,
които украинците наричат п`р`о`л`и`с`к`и`...

Така ти се е струвало.

Защото разстоянията с тайнственост примамват.

А аз ти пишех с най-обикновеното мастило,
закупено от магазина до хотела.

Къде остана пушекът на влака,
през който гледах тия пролетни цветенца
сред рехавите брезови горички?

Защо за тях сега единствено ми спомнят
ръцете ти, лилави от студа,

когато вечер ми поднасяш чашка чай?

Дали ще дойде някой ден писмо такова
от киевските ми приятели? Или адреса са забравили?

Навярно само есента по хълмовете на Огоста
със зарево на късни минзухари ще ми пише.

Но кой от нас ще прочете това писмо?

Дали не ще го срича нощем само вятърът?

СМЪРТТА НА РЕМБО

Морето ще е старо одеяло,
закърпено със острови. И в есенния ден
ти ще лежиш във бедната марсилска болница,
от бога и от дявола забравен. Ще горят
мостовете на Сена като късове хартия
под слънчевата лава. А Верлен
ще се разхожда – твой кумир и демон –
и бледото му чело ще блести
като пустинен камък.

А как се носеше под тия призрачни мостове
пияния ти кораб! Ти стоеше
до мачтата и белите криле на ангел
плющяха в твоите платна.

Къде останаха ония дни,
когато – озарен – по пътищата скиташе,
както вихрушките в Шарлероа,
и имаше единствено богатство –
илюзията, че си се докоснал
до тайните на бога... И къде остана
измамата, че си намерил
единствената истина в житейските наслади
по острови и по пристанища?

И ето те сега самотен и забравен –
лежиш във болницата на Марсилия,
изгубил и последното съкровище. И чакаш
откъм морето да долитне оня ангел,
който сподиряше пияния ти кораб –
да вейне със крило и да ти върне
илюзията – твоето единствено богатство,
че някога си знаел тайните на бога
и бил си с него равен. След това
да духне бриз, да угаси свещта
и морският простор да те загърне
с най-тъмната, неразгадана тайна...

НОЩНА МЕЛОДИЯ

Дали съм мислил, че от всичките оркестри на света
единствено ще си припомням дългото анданте на нощта,
когато влакът прелетяваше покрай села и гари
и от гърлата на тунелите избликваха искрящи пари?

На север вечерта си лягаше под гъстите алпийски снегове,
на юг лагуни влитаха в косите си лимоновите цветове
и масите на кръчмите крайбрежни бяха засияли
от рачешки черупки – разпилени подир отлива корали.

Там аз се будех от скриптенето на котвена верига,
видял как от леглото си измачкано пристанището се надига
и се задържа на нозете си едва

През мачтите течеше синева –
и още сънен, снел каскета си от пяна,
към мен вървеше да ми каже: „Добро утро!“, океана.

ПЪТНИК

На Михаил Берберов

Гласът на пътника ще бъде камък, хвърлен
в прозореца на утрото. Ще прозвънят стъкла
и техните отломки ще се сипят
с кръжение и посветване над пътя
(така посветват в свода син кристалите
на чучулиговите песни).

И ти ще си помислиш: оня, който иде
с тояга, с наметало на пророк
и устните му са напукани от зноя
подобно гърлото на кладенец в пустиня,
ще стъпи бос върху отломките небесни
и спрял за миг, от болка ще извика.

А той върви и се усмихва
на неочаквано видение или на тайна мисъл
и забравки – рожби на небето – се докосват
до стъпалата на пророка,
който люляното от маранята жито прекосява,
а може би – вселената и вечността.

АНДАНТЕ

Мелодия на есенни оси...

Като че някой, скрит в листака, стреля
с куршуми златни, ала не уцеля
мига – и паяжина скъсана виси
над грозда бял на дългата неделя,
прозрачен от звъна на цял рояк оси.

Мелодия на есенни оси...

Къде сте, дни, вървели по росата боси?
Разходка на вихрушки. Думи без въпроси.
Ти беше лятна гръмотевица. Сега не си.
И само ехото ѝ в теб се носи –
анданте на изчезващи оси.

НОЩНИЯТ ВЯТЪР

Нощният вятър в алеите скита.
Някого търси. С някого спори.
Може би с тебе?
Какво те пита?
И чии стъпки обхождат двора?

Сплитат се в мрака голи дървета.
Тлеят в безкрая космични знаци.
Твоите мисли, развени в небето,
бродят на черни рояци.

Само децата спят непробудно.
Спят –
и усмивка кротка
се полюлява в небе изумрудно,
както платно на лодка.

Тя над потайни морета кръжи.
Празник ли иска от тях да измоли
там, дето в залив бездънен лежи
котва откъсната –
твоята пролет?

* * *

Камбанките на гарите ще вдигат
свистящи лястовици. Ще са пълни
вагоните с внезапното смрачаване
от техните отлитащи ята.

В очите ти ще виждам само птици,
по дланите ти – сенки на криле,
и ако мълчаливо те докосна,
ще ме облъхне дъх на небеса.

И ще стоя на голия перон,
изпуснал всички влакове. Но в здрача
под мене лудо ще ехтят мостове
и птичите ята вдън твоя поглед
ще ме отнасят към безкрая.

* * *

Ще дойде оня, който ще те нарече любима.
Ревнив ще бъде. Ласкав. И студен.
А другият ще се теши, че на света те има,
и тая болка неизречена
ще го сподиря неотстъпно всеки ден.

И път към тебе той ще дири
през есенните локви на града,
когато цяла нощ в душата ти не спира
самотната разходка на дъжда.

В такива нощи любовта умира
и пътищата са проядени от сенки и ръжда.

КЪСНА ЕЛЕГИЯ

В памет на баща ми

Когато изчезваше ти зад баира,
разбудил пчелите по бледи цветя,
априлската мълния те фотографира,
но твоя портрет не остави ми тя.

Години се нижат. А ти се не връщаш.
Разми се ликът ти в мъгла и роса.
Тревяса пътеката. Здрач я обгръща.
И няма илюзии, ни чудеса.

Над карстови хълми ветрищата свирят.
На камък, от бездните мраморни взет,
ожулен, нащърбен от селски пастири,
стои малък твой порцеланов портрет.

Ти гледаш безкрая – самият безкрайност,
искрица от звездния вихровъртеж,
и люляк над тебе – космическа тайна –
разпалва бенгалски огньове от скреж.

НЕОЧАКВАН СНЯГ

Пожълтелите гори къде са?
Всичко неочакван сняг завя.
Сякаш през дантелена завеса
гледаш ти оврази и нивя.

Пуст е пътят. Сойка не излита.
Кон не цвили в ниската мъгла.
Храстите като ловци се скитат
със широки бели облекла.

Ти очакваш да дочуеш изстрел,
сепнал тая зимна глухота,
и да видиш как като мъниста
свети на улучен звяр кръвта.

Но е тихо. Само клон разклатен
тръсва пряспата си, цял в искри,
и раздухан изведнъж, в мъглата
огънят на есента гори.

Той на всички дървеса ще кимне:
“Пламвайте!” Ще заобиколи
хълмите. И мислите ти зимни
с весел съсък ще изпепели.

СЛУШАЙ ДЪРВЕТАТА

Слушай дърветата в парка: свирукат
с тъмни, от рентген размити гърди.
В своята флейта подухва капчукът
и пред нозете му локва мъжди –
празна паничка на просяк. През шума
пушек се вие над глухия свят.
С вятъра, с мрака – с кого да продумаш? –
Празни гнезда и градини без цвят.
Може би чакаш да мине вихрушка,
да те издигне с ехтящи крила
там, дето тежко в небето се люшка
ято от врани – и чезне в мъгла?

ДАЛЕЧНИ ГЛАСОВЕ НА КУКУВИЦИ

Далечни гласове на кукувици, вие обещава
безгрижие и светлина на тия хълми,
където вятърът разпалва в небесата
разцъфнали липи, и кестени разтварят
ритмично своето седефено ветрило,
а аз защо се вглеждам в плавните спирали на сокола?
Дали не търси той пролука сред талазите на ехото,
за да се стрелне с неочаквано свистене
към вас, невидими пророчици, които обещава
безгрижие и светлина – и после дълго да се носят
под ноктите перца, които светят
над кичурите на липите разцъфтели,
и леки, изведнъж раздиплени, повтарят
ветрилото на кестените край реката?

ПТИЧИ СЛЕДИ

Гледай: по тия баири,
върху снега заискрил
тънки дантелени дири
птичи рояк е редил.

Сричай ти зимната мисъл.
С тънко перо от лед
странен поет е написал
своя най-хубав сонет.

ЗИМЕН ПЪТ

Съсък на шейна – и струна,
тънко звъннала над мен.
Позволи ми да целуна
под прозирната фъртуна
твоя кичур заскрежен.

Скоро вятър ще завее
дългата следа след нас.
Ще се питаш ти: къде е
пътят, снежната алея?
Кой отнесе моя глас?

И едничък водопада
ще ти спомня някой път:
той живя – обича, страда
и магия и наслада
бе в живота му м и г ъ т.

БАВЕН ВАЛС

Зимният лес в своя скрежен дворец ни покани,
дето започна в зори фантастичният бал.
С черни наметки в небето танцуваха врани
и между тях се развяваше твойт воал.

Голи дъбрави издигаха тъмни валдхорни –
вятърът, грабнал ека им, го връщаше пак.
Ние кръжахме, на техния ритъм покорни,
палехме звездни огнища по младия сняг.

Сякаш в магия дворецът на скрежа се срути.
Зимният здрач сред руините вечер върви
с поглед бездънен. И в нашия спомен се лута
бавният валс на снежинки над ледни треви.

ЯТО

Ятото е есенно дърво –
вятърът го брули и листата му развява.
Пълна с писък и тревога вис,
гибел ли си ти за него или тържество?
Падне птица – мигом светнал лист –
и пътуването към безкрая
продължава...

* * *

В гнездата празни мъти листопада.
Какво ще се роди под златните крила:
глас на синигер над обгърната от скреж ливада
или скриптеж на заледени воденични колела?

Дими огнище на пастир. Дими Балкана.
Небе оловно. И реки без гласове.
Защо ли светиш ти, душа, застлана
от преспите на оголели лесове?

ДЪЛБОКИ СНЕГОВЕ

Какви дълбоки снегове ваяха
по Коледа... Врабците се тълпяха
на двора. Там като огнище в утринта
димеше на закланата свиня кръвта.
И колкото и гъст да бе снеговалежът,
не смогваха снежинките му да замрежат
това огнище, озарило зимния простор.
И то припламваше във всеки двор.
Аз тръгвах на училище. До гръд
висок, искреше край пъртината снегът
и в джоба крушите от маминия скрин
ухаеха на скреж и нафталин.

ДЕТЕ

На моя внук Иван

Ти прохождаш. Мамината сянка
над протегнатите ти ръце ще бди,
както по зелената полянка
сянката на птица неотстъпно те следи.

Ако паднеш, нежно за ръката ще те хваща
(тъй ухания си грозд държи лоза).
Поплачи си. Всяка нова тайна се заплаща
със сълза.

Тя богатство твое ще остане,
ще оглежда радост и беда,
както се оглежда в океана
Сириус – моряшката звезда.

ЗАЛЕЗИТЕ

Какви големи залези вървяха през оная равнина,
запътени към върховете,
и всеки се навеждаше да улови ръката ми,
за да ме отведе през окосените ливади у дома,
където след игрите ме очакваше нощта с безкрайни сънища.
Пристъпях аз – джудже до златните нозе на великана –
и гледах как високо в небесата
от дишането му се мятат рехавите клонки на върбите.

Дали душата остаря, или сега очите ми са вече други?
Аз гледам тия залези да се отдалечават
със уморени крачки, да изкачват планината
задъхани, да се подпират на тояжка
от лъч, пронизал облака. Навярно те ще седнат,
отпуснали ръце на коленете,
както седят самотници пред някой стар приют.
И за да има кой да им продума,
в прииждащата вечер ще писукат звездни голишарчета
из облачета, налепени като глинени гнезда
под стряхата на небесата.

ВЛАШКИТЕ ЦИГАНКИ

Ние сме влашките циганки. Сини мъниста
пеят на нашите шии. Широки поли
пътя метат. И в тръстиките Дунавът бистър,
стар като пес катунарски, след нас шумоли.

Ако се пука от суша пръстта и чернеят осили,
с бърз напокичени пеем за дъжд, в прахоляка кръжим –
и небосводът след миг потъмнява – кобила там цвили:
нейната златна юзда ще успеем ли да удържим?

Знаем поличби и тайни. Подайте дланта си!
Чака ви скрито имане на стар кръстопът...
И докато се закръгля в месалите хлябът ви втасал,
нашите рожби невръстни в дома ви крадат.

Гребнат петел кукурига и риза изпрана
чезне в торбата с джезве от опушена мед...
Дайте по някоя скрита парица, стопани,
влашките циганки носят в дома ви късмет!

И докато самодивското биле варите за здраве
в нощи потайни, в незнайна за вас равнина,
ние се любим със дявола и за възглаве
мятаме в бурена пълната влашка луна.

МАЛКИЯТ ПРИНЦ

Как го оставихме самин
посред пустинята да скита,
сподирян от миража син
на палмите и на звездите?

Той бе дошъл от странен свят.
Там – блед, безпомощен и дребен –
той бе поникнал като цвят
от зрънцето на сън вълшебен.

Край нас в един среднощен миг
той мина по пътека лунна.
Бе златен неговият лик –
с лунички от праха на дюна.

Как не оставихме врата
отключена – да ни открие
сред есенната глухота,
под чийто прилив чезнем ние?

Той щеше да ни подари
път към небесните градини,
той щеше с вик на дъжд в зори
да сее нашите пустини...

За него нека ни боли,
когато мракът го намята,
преди да го изпепели
светкавицата на змията

и да ни каже пепелта,
че сме осиротели всички,
че плаче звезден дъжд в нощта
за принца с бледите лунички.

ЗНОЙ

Навярно преизподнята излъхва тоя зной
над каменните хълмове. Или това е друго
знамение? Пастир лежи под бряста и усеща той
как шава сянката под него като съблеклото на влечуго.

Реката може да го разхлади. Но тя катранена тече
и рибата по корени виси набръчкана и суха.
От сипея пръхтящо стадо към мостовете след миг ще се свлече
и гърлото на бързей-астматик ще засвисти сред зноя глухо.

Дали не му достига въздуха? Дали опушения кръгозор
със примката си няма да пристегне шията на тоя ден безкраен?
Талази мишки из стърнищата – вестители на глад и мор –
започват своя пристъп – и тревата дълго подир тях играе.

Пастирят дреме и не вижда нищо. Стронцията горчи
в изсъхналите вимета на стадото. Но той не го усеща.
Чешмите само гледат в тоя адски зной с уплашени очи,
изплезили езици като кучета. И лавата на хълмите тече насреща.

ГРАВЮРА

Кога изнесоха обесения – никой не видя.
Скриптеше стълбата, а после всичко приглуши тревата.
И от живота му единствена следа
остана гвоздеа ръждив, забит в стената.

Там бе висял портрета на жена. И за да заличат
в зениците ѝ ужаса, те бяха го разбили
на двора. Не успели по потайния си път
да заглушат скриптящите стъкла, до късно бяха пили.

А по гредите дървояд забиваше невидимо длето.
Една змия лежеше в стаята, кога ли допълзяла?–
Като че някой бе отвързал черното въже – и то
навило бе спиралата си до стената бяла.

И чак до утрото, когато над поречието месецът се скри
и само скърцане на незатворена врата остана,
разлистваха се с глухо шумолене голите гори
от мокри, зъзнещи по клоните им врани.

АТАКАТА НА ХЪЛМА

Чий ще е утре тоя хълм едва ли падналите ще узнаят.

По мъртвите лица замръзва сняг, внезапно завалял,
и мътно аленее ивица от залеза в безкрая,
като съсирек по лампазите на генерал.

В грак на картечница се вмести гарванов далечен грак.

Верига пехотинска се накъсва, пада. Подир нея друга ръждавее в снеговете.

Оръдие, по гръб обърнато, пълзи към стръмнината пак
и в калните окопи лепнат по ботушите кръвта и виковете.

А после, докато войниците вечерят зелева чорба и дим се вие
над техните землянки, и нараства ножът кървав за студената кания,
и лед скрипти в ботушите, проядени от влага,

по хълма призрачно пълзят каруци от войнишкия обоз.

В тях са нахвърляни убитите. И най-отгоре черен силует като разпнат Христос
в небето своите замръзнали ръце протяга.

ДЕБЮСИ – “ГРАДИНИТЕ ПОД ДЪЖДА”

О, как ехтяха под дъжда градините на Дебюси!
Обой бе изворът и флейта бе реката.
На късен залез златните коси
се вееха под облака в далечината.

Останал сам, залутан мълчешком,
аз търсех кръгозора, уморен на прага му да седна,
а тоя късен дъжд иззиждаше за мене дом
и в покрива му гвоздей вбиваше една светкавица последна.

Щях да ношувам тук, сред заехтелите гори,
където чезнеха зад хълма мокрите овчари
и щях да стъквам огън до зори
от сини въглени на минзухари.

ЛОВ НА ФАЗАНИ

Гръм – и дълго ехо над снега се мята.
Нижем се по пътя, слизаме в дола.
С кучетата редом търсим из гората
паднали фазани с кървави крила.

После вкъщи дълго, дълго мием в мрака
от ръцете бели тъмните петна
и край нас до късно дипли се варака
на реките в тая лунна равнина.

Там фазан отново над снега се вие
и за миг застива, после косо пада
и просъскал, гасне в снежната гора...

Вечер, сън спокоен дай ни за награда!
Но в стърнище димно лутаме се ние
и свистят талази – кървави пера.

ШПАГА И ЛИЛИЯ

Шпага и лилия – сън и съдба,
нежност на цвят и ехтеж на тръба.

Тихи зеници. Къдрици от лен.
Огън войнишки край път заледен.

Зар чер и бял. Кой ще си избереш?
Меко легло или ложе от скреж?

Ек на копита. Душата на път.
Ласка – и вик на пронизана плът.

НЕ ЗНАЕХ АЗ ТОГАВА

Не знаех аз тогава, че на север
край Припят зеленее град Чернобил,
че там изплитат люлка за урана
и желяза в небето ръждавеят,
нагърчени в предчувствие за гибел.
Не знаех аз, че вече са родени
пожарникарите, които ще пълзят
по пламналите стълби към небето
и привечер ще паднат на тревата,
засветили като отломки фосфор.

Бе есен в Киев. Мръкваше. И ние,
вечерни спътници, които вече
едва ли ще се срещнем, се разхождахме
из парка оголяващ. Ти се смееше.
Звънтеше украинска реч – навярно
невидими коне край нас препускаха
с нанизани камбанки по юздите.

А край алеята, от бронз изляти,
стояха генералите, които
след време щяха гибелно да светят
от дебнешката пепел на урана.
Те закопчаваха шинелите си дълги,
защото лъхаше откъм реката вятър,
и кестените слагаха по раменете им
широки златни еполети –

там, дето после щеше да се спуска пепелта
на произподнята.

ВАЛИ ДЪЖДЪТ НАД КАРТАГЕН

Вали дъждът над Картаген, не спира.
Руините изчезват, пътят не личи.
А от парче мозайка в теб се взира
антична птица с питащи очи.

До тоя бряг ли спираха високите триреми
и пламъци се гонеха по стъпалата на запуснати дворци?
Тук ли на цезаря непобедим за шлема
високогърдите робини сплитаха венци?

Пустинна шир. И под дъждовните литаври
отломки, от ръждив бръшлян пленени,
колона срината – на невестулка трон.

Край огъня седят чергари-маври
и подир слоновете уморени
печален, сам – залига Сципион.

ПОЕТИ

От ветрищата опети
и без стража най-подир,
спят разстреляни поети
в снеговете на Сибир.

Вятърът над тях превива
хвойни с ледени коси.
Мисълта ни справедлива
иска да ги възкреси.
Да докосне с думи мили,
с болка, нежност и печал
ръкописите прогнали
със размазано мастило
от сълзи, от дъжд и кал.

Но в халати вехти свити
чезнат сенки сред горите,
нижат стъпки две по две.
И след тях в далечината
дебнат кучета космати –
зли сибирски снегове.

ТИТАНИК

Оркестърът ще свири. Ще пламтят
каютите от необятен заник,
вълни – врати в безкрая ще скриптят –
и ще се вреже в айсберга Титаник.

Ще писнат чайки. Ще се метне кашалот
над бездната, която се затваря като рана.
Съкровищата ни, събирани през цял живот,
във сейфа си огромен ще заключи океана.

С огърлиците на най-нежните жени
ще се разхождат октоподите под свода нисък
и рак ще носи бисер върху бронзовата гръд.

Мраз ще споява ледените планини
и само тъмни риби като писък
над тайнствената бездна ще кръжат.

* * *

На Симеон Хаджикосев

Милост за кълвача, който по отлитащите часове дълбае
образа трагичен на преходността.

Милост за снежинката незрима, чийто полет трае
само миг – от облаците до пръстта.

Милост за съборената пешка от дъската,
не успяла да наметне мантията на царица.

Милост и за най-ранимото от всички чудеса – душата,
вярваща наивно, че родена е за птица.

ИЛЮЗИЯ

Казваха ни: няма рай и ад.

Казваха ни: всичко свършва със тревата.

А нима измислен беше тоя свят

и нима химера беше срещата ни със съдбата?

Оставете ни една илюзия, че има звездна къща

за душата и пътека през безкрая, мека като кадифе,

и едно блажено кътче – да изпием със приятел своето кафе,

черно и горчиво като бездната, която милиони дни ще ни обгръща.

* * *

Нежност и преданост, обич и слава –
ти тия кратки измами позна...
Всичко, уви, мълчешком отминава,
дойде ли час на беда и злина.

И се задават с припламнали факли
дъбове-стражи. И вихър кръжи.
Старата дреха на спомена пак ли
с нова лъжа ще те стопли, кажи?

* * *

Помогни ми да порасна
до душата
на детето,
да ме води в утрин ясна
бялата ръка на цвете
и да чувствам,
че се сливам
с тайнствения аромат,
че за първи път откривам
тоя стар и вечен свят.

КАМБАНА

Камбана леете от закипял метал.

Ще трябва тя през преизподнята да мине и да свети,
за да даде отново глас на оня, който е мълчал,
дарен със синя нимба – от въжето.

НОЩНО БДЕНИЕ

Не се намятай с Хамлетова плащеница.
Мъгливият дворец не ще те скрие от света.
Тревогата с очи на хищна птица
ще те пронизва от бръшляновите ниши на нощта.

Съмненията си успя ли да пропъдиш?
Успя ли пред съдбата да залостиш беззащитните врати?
И своя вик кървящ: да бъдеш или да не бъдеш
успя ли – както шпага в ножницата – да притулиш ти?

Бе цветна пъпка радостта. Пое ли я,
за да разцъфне пищно в твоята ръка?

...И плува – клонка от бадем – Офелия
сред облаци, удавени в катранена река.

БЕЗКРАЙНОСТ

Човекът, който вече отпътува,
адрес не ни остави. И видях
на Пътя млечен седнал, да събува
обувките си, сребърни от прах.

Дом ще му стане някой облак летен
и няма да те буди от безкрайността –
да ти чете по телефона стиховете,
които е написал през нощта.

Следите самолетни ще са жици,
накъсани от прелетели птици,
и през пролуките ще чуваш ти

как идва ек от звездната пустиня –
и стих, подобно пеперуда синя
край светлинката на прозореца ще се върти.

1.

Помислих: клоунът ще ме разсмива,
с наивните му фокуси ще се теша
и той ще учи моята душа
със смях да пъди мисълта горчива.

Оставях го върху арените усойни –
леговища, разтърсвани от лъвски глас,
ала, обърнал се, по своя път го виждах аз –
мираж, повторен от огледала безбройни.

Той крачеше с обувките си смешни
и сам превит от мисли безутешни
пред клоун друг превиваше снага.

Покорна, сянката му подир мен вървеше
и мислех си, че ще ми е слуга,
а той с очи на сатана извивките на пътя ми следеше.

2.

Преди дресьорът клетката на лъвовете да отвори,
до мен приседна клоунът и заговори:

„В живота си предишен носех фрак
и ризата ми бе колосана и бяла като сняг.

Обувките ми лачени скриптяха по паркетни,
където отражението на високи полилеи свети.

По мое повеление безропотно вървях на война
и в тъмни урвища покриваше челата им слана.

Когато вечер вдигах чашата и звънваше кристалът,
аз чувах удари на щикове, които ги повалят.

Цилиндъра си семах, глътката последна не допил,
и виждах, че хастарът му от сълзите им е прогнил.

Събличах се, ала усещах аз тогава –
одеждата на клоуна ме стяга и ме задушава...”

Погледнах: същия цилиндър той държеше.
Хастарът му наистина прогнил от сълзи беше.

Като над кладенец, където тъмна нощ наднича,
се сведе клоунът, направи знак магичен

и вместо вик и стон от тъмните предели,
в ръцете му видях букет от рози бели.

3.

Сънувах, че минавам край Голгота.
Разпнатият се гърчеше на своя кръст
и слънчогледи, цъфнали околоръст,
се къпеха на знойно лято в заревото.

И ни един не се обърна, за да съжали
месеята, обречен да мълчи и страда.
От далнината вееха прохлада,
но не за него, галилейските пчели.

Премина клоунът. Въздишка ли далечна го повика?
Помислих: идва глътка да даде на мъченика,
който с попукана уста мълчеше.

Бе пламнал сводът в маранята гъста.
А клоунът стоеше в сянката на кръста
и в зъбите му зряла ябълка хрущеше.

4.

Димяха дълги свещи в кафенето
на клоуните. И през тоя дим
минавах с погледа на пилигрим,
огромна сянка метнал на пердето.

И покрай мене, възкресени сякаш
от трепкащите бледи светлини,
танцуваха разголени жени
и като сажди лепкави кръжеха в мрака.

Люлееха гърди, между които мъх ръждив расте,
люлееха с бедрата си скрипящи кринолини
и устни с цвят на изветряло вино
поднасяха на всеки срещнат те.

В градината на любовта – зад паравана
от дрипи – беден цигански катун
се носеше сред мирис на тютюн
смеха на Мефистофел – глас на рана.

И блудница, от чийто поглед се боя,
протягаше ръце към небосвода
и роклята ѝ падаше на пода,
извита като кожа на змия.

5.

Жълтите явори в парка
мълком поемат по пътя.
Всеки под мишница носи
своята златна флигорна.

Тръгват си. Празникът свърши.

Циркът отдавна не свети.
Дъвчат конете овес
от шепата на небето.
В ъгъла клоунът спи,
със сянка на лъв наметнат.
Виждам за пръв път лицето
на тоя смешник без грим,
старо, безкрайно печално.

Тръгваме. Празникът свърши.

Нека оставим на стола
нашите весели маски,
нека разхвърлим по пода
дрехите карнавални.
Колко са бледи лицата ни
в празното огледало!

Ти, лампо, сеяч среднощен,
можеш ли да посееш
две-три зрънца надежда
в мрака на нашите бръчки?

Можеш ли?... Празникът свърши.

Старите явори в парка
пак ще се върнат напролет.
Под мишницата ще носят
тъмнозелени флигорни.
Клоунът пак ще е весел,
пак ще гърми карнавалът.
А ние ще сме далече,
вписани в кръгозора
на чезнещите тополи.
Ще страдаме ли, че беше
ек на пропуснат празник
целият наш живот?

Късно е. Празникът свърши...

6.

– Иди си! – му казах. – Спаси ме
от гърча на съвестта.

И нека за твоето име
бездънен гроб бъде нощта.

Зад жест и походка нехайна,
зад сянка, която пълзи,
ти криеш отровната тайна
на смях, прогорен от сълзи.

Ще спра на арената бяла,
застлана с хрущяща слана,
и цирка ти аз ще запалю
с припламваща звездна главня.

И ако от гробната яма
отново застанеш до мен,
ще зная: това е измама,
ще зная, че аз съм спасен.

7.

И под незнаен небосклон
изчезна циркът. Тихо стана.
А ти на голата поляна
стоиш до сляп, забравен кон.

И пак – печален мой комик –
мълчиш с лице трагично-бяло.
Нали те счупих, огледало,
защо в теб виждам своя лик?

Нечакан – пак ме съпровождаш,
безмълвен, с мен говориш ти
и твоята сълза трепти
и моите клепачи гложде...

Пок`орен, без протест и вик
изправен на арена гола
ще сричам малката си роля
под купола до оня миг,

когато – клоун стар – съдбата
последен дъх ми отреди
и полетят над мен звезди
като небесни акробати.

СЪДЪРЖАНИЕ

ТЕРМОПИЛИ

Пътешествие / 1
Римска крепост край алжирския град Типаза / 2
Зимен огън / 3
Капан / 4
Запустялата живовска църква / 5
Възкресение / 6
Оловните войници / 7
В полунощ / 8
Танцът на Саломе / 9
Паяк / 10
Паганини / 11
Термопили / 12

КЪПАНЕТО НА НИМФИТЕ

Две сенки / 13
Майката на поета / 14
Старите лозя / 15
Мелници / 16
Камбанарии / 17
Къпането на нимфите / 18
Лято / 19
Въглен / 20
Виолетово мастило / 21
Смъртта на Рембо / 22

ДАЛЕЧНИ ГЛАСОВЕ НА КУКУВИЦИ

Нощна мелодия / 23
Пътник / 24
Анданте / 25
Нощният вятър / 26
*** Камбанките на гарите... / 27
*** Ще дойде оня... / 28
*** Късна елегия / 29
Неочакван сняг / 30
Слушай дърветата / 31
Далечни гласове на кукувици / 32
Птичи следи / 33
Зимен път / 34
Бавен валс / 35
Ято / 36
*** В гнездата празни... / 37
Дълбоки снегове / 38
Дете / 39

ВИДЕНИЯ

Залезите / 40

Влашките циганки / 41

Малкият принц/ 42

Зной / 43

Гравюра / 44

Атаката на хълма / 45

ШПАГА И ЛИЛИЯ

Дебюси „Градините под дъжда“ /46

Лов на фазани / 47

Шпага и лилия/ 48

Не знаех аз тогава / 49

Вали дъждът над Картаген / 50

Поети / 51

Титаник / 52

Милост за кълвача.../ 53

Илюзия / 54

*** Нежност и преданост... / 55

*** Помогни ми да порасна.../ 56

Камбана / 57

Нощно бдение / 58

Безкрайност/ 59

СЯНКАТА НА КЛОУНА

1. *** Помислих: клоунът ще ме разсмява... / 60

2. *** Преди дресьорът... / 61

3. *** Сънувах, че минавам край Голгота... / 62

4. *** Димяха дълги свещи.../ 63

5. *** Жълтите явори в парка.../ 64

6. *** Иди си! му казах.../ 65

7. *** И под незнаен небосклон.../ 66

Иван Давидков • КЪПАНЕТО НА НИМФИТЕ • Първо издание. Редактор Людмила Исаева. На обложката репродукция от картина на Иван Давидков. Оформление Елена Маринчева. Техн. редактор Виолета Кръстева. Коректор Янка Енчева. Формат 84/108/32; тираж 1565 екз.; печатни коли 6; издателски коли 5.04; УИК 2,54; издателски №6995; поръчка №72/1990 година на издателство „Български писател“; излязла от печат на 30.IX.1990 година. Код 25/95362/5607-18-90. Цена 1.20 лева

Набор - Настолна издателска система „Български писател“

Печат и подвързия - Държавна печатница „Васил Александров“ - Враца